

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 259 /1994

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Συνεδρίαση .. 24-5-1994

Σύνθεση

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Αντιπρόεδρος:

Νομικοί Σύμβουλοι: Μ. Βεκιρής, Ε. Κουρουγένης, Κ. Παπαιώστας,
Χ. Φραγκούλης, Ν. Γεράσιμος, Θ. Ρετζεπέρος

Πάρεδροι (γνώμες χωρίς ψήφο): Π. Τριανταφυλλίδης, Ι. Χαλιτάς

Εισηγητής: Πέτρος Τριανταφυλλίδης

Αριθμ. Ερωτήματος: Κ1-1242/22-4-1994 Υπουργείου Εμπορίου (Γεν. Δ/ση
Εσωτ. Εμπορίου, Δ/ση Εμπορ. Οργανώσεων, Τμήμα Α')

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, σε ποιό Επιμελητήριο πρέπει να εγγράφονται
υποχρεωτικά οι Τεχνικές Εταιρείες που ασκούν απο-
δεδειγμένα εμπορική δραστηριότητα.

No 2

I.- Το Υπουργείο Εμπορίου υπέβαλε το άνω ερώτημα, με αφορμή σχετικό προβληματισμό του, διαθέτοντας ότι επί αιτήσεων που υπέβιλαν προς το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ) οι εταιρείες "Μελετητική και Κατασκευαστική ΑΕ", "Οικοδομική Μελετητική και Κατασκευαστική ΑΕ", "Αθηναϊκή Κατασκευαστική Τουριστική και Εμπορική ΑΕ", "ΕΛΙΖΑ Ανώνυμος Ξενοδοχειακή Εταιρεία" και "Φιλοξενία Ανώνυμος Ξενοδοχειακή Εταιρεία", με τις οποίες ζήτησαν τη διαγραφή τους από το μητρώο του Επιμελητηρίου αυτού, με το αιτιολογικό ότι φέρονται εγγεγραμμένες στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.), το ΕΒΕΑ με έγγραφο του απέρριψε το αίτημά τους γιατί, όπως ισχυρίζεται, οι Τεχνικές εταιρείες ασκούν αποδεδειγμένα εμπορική δραστηριότητα και πρέπει να εγγράφονται υποχρεωτικά στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (Ε.Β.Ε.) της έδρας τους και όχι στο Τ.Ε.Ε., στο οποίο έχουν υποχρέωση αναγγελίας της επωνυμίας και όχι εγγραφής ως μελών.

II.- Κατά την διάταξη του άρθρου 1 παραγρ. 1 του νόμου 2081/1992 "τα επιμελητήρια είναι υποχρεωτικές, αυτοτελείς και ανεξάρτητες ενώσεις φυσικών και νομικών προσώπων, που ασκούν εμπορική δραστηριότητα σε ορισμένη περιφέρεια, αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου...". Σύμφωνα με την διάταξη της παραγρ. 2 εδαφ. α του ίδιου άρθρου "σκοπός των Επιμελητηρίων είναι η προστασία και ανάπτυξη του εμπορίου, της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας και των επαγγελμάτων στην περιφέρειά τους, μέσα στα πλαίσια των συμφερόντων της εθνικής οικονομίας, ως και η

εν γένει οικονομική πρόοδος αυτής". Στην παραγρ. 3^α του άρθρου αυτού ορίζεται ότι "μέλη του Επιμελητηρίου είναι υποχρεωτικά: α) τα φυσικά πρόσωπα, που έχουν την έδρα της εμπορικής τους δραστηριότητας στην περιφέρεια του Επιμελητηρίου, β) τα νομικά πρόσωπα και οι συνεταιρισμοί, εφόσον έχουν εμπορική ιδιότητα και έδρα στην περιφέρεια του Επιμελητηρίου, γ) τα υποκαταστήματα ημεδαπών επιχειρήσεων, ως και τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία αλλοδαπών επιχειρήσεων, εφόσον είναι εγκατεστημένα στην περιφέρεια του Επιμελητηρίου, ως επίσης και οι παραγωγικές μονάδες, που είναι εγκατεστημένες εκτός της περιφέρειας του Επιμελητηρίου, στο οποίο βρίσκεται η έδρα τους. Η υποχρέωση εγγραφής άρχεται στην περ. α' από την έναρξη της εμπορικής δραστηριότητας, στις δε περιπτ. β' και γ' από της συστάσεως ή της εγκατάστασής τους αντίστοιχα".

Εξ άλλου, κατά το άρθρο 2 παραγρ. 1 του Π.Δ. από 27-11/14-12-1926 "περί κωδικοποιήσεως των περί συστάσεως Τεχνικού Επιμελητηρίου κειμένων διατάξεων", όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει σήμερα από το άρθρο 2 του νόμου 1486/1984, "ως τακτικά μέλη του ΤΕΕ εγγράφονται υποχρεωτικά όλοι οι Ελληνικής ιθαγένειας ή οι έχοντες την ιθαγένεια κράτους - μέλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, διπλωματούχοι του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, των Πολυτεχνικών Σχολών της Χώρας και των ισοτίμων σχολών του εξωτερικού μετά τη λήψη της άδειας άσκησης του επαγγέλματος. Ειδικές διατάξεις που προβλέπουν την εγγραφή στο ΤΕΕ χωρίς Ελληνική ιθαγένεια ή την ιθαγένεια

Κράτους μέλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατηρούνται εν ισχύ".

Τα κατά τον τρόπο αυτό εγγραφόμενα μέλη στο Τεχνικό Επιμελητήριο έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών, όπως ειδικώς αναφέρονται στο άρθρο 3 του ίδιου Π.Δ.

Τέλος, κατά το άρθρο 39 παραγρ. 1 εδαφ. α' του ίδιου ως άνω Π.Δ., υπό τον τίτλο "τεχνικά επωνυμία", ορίζεται ότι "πασ το ασκών εν Ελλάδι οιαδήποτε φύσεως τεχνικόν επάγγελμα υποχρεούται όπως εντός έξι μηνών απο της ενάρξεως των εργασιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου αναγγείλη τούτο δια των κατά τόπους νομομηχανικών προς το Επιμελητήριο, σημειών το ονοματεπώνυμον και την κατοικίαν αυτού ή των μελών της εταιρίας ή των διοικητών της ανωνύμου εταιρίας, εφ' όσον πρόκειται περί εταιριών, ως και πάσαν άλλην πληροφορίαν σχετιζομένην προς τας σπουδάς και την επιστημονικήν κατάρτισιν του αναγγελομένου, την τεχνικήν ή εταιρικήν επωνυμίαν υφ' ην διεξάγεται η εργασία, την έδραν και το είδος της εργασίας, τους κλάδους αυτής, το διακριτικόν σημείον από άλλων ομοίων επωνυμιών, και προκειμένου περί εταιρίας τα κεφάλαια αυτής".

11.- Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το διδόμενο πραγματικό, επισημαίνεται ότι το κρινόμενο ερώτημα είχε απασχολήσει και κατά το παρελθόν, το έτος 1993 τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορίου, του ΕΒΕΑ και του ΤΕΕ, οι οποίες είχαν ανταλλάξει σχετική αλληλογραφία με διαφορετικές απόψεις και επιχειρήματα.

Ετσι, το ΕΒΕΑ διευτύωσε την άποψη ότι οι τεχνικές εταιρείες μόνο σε απλή αναγγελία της επωνυμίας τους υποχρεούνται προς το ΤΕΕ και συνεπώς θα πρέπει να εγγράφονται στα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια, στα οποία είναι μέλη. Αντίθετα, το ΤΕΕ διευτύπωνε στην άποψη ότι κατά την αληθή έννοια και ερμηνεία των κειμένων διατάξεων (άρθρ. 2 παρ. 1 Ν. 1486/1984 και αρθρ. 39 Π.Δ. 27-11/14-12-1926) όλοι οι διπλωματούχοι Μηχανικοί, που εργάζονται στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την επαγγελματική τους δραστηριότητα, καθώς και όλες οι εταιρείες (ΑΕ, ΕΠΕ και προσωπικές), που ασκούν σύμφωνα με το καταστατικό τους τεχνικό επάγγελμα, είναι υποχρεωτικά μέλη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και ότι η εσφαλμένη ή διασταλτική ερμηνεία των διατάξεων του Ν. 2081/1992 "περί Επιμελητηρίων", οι οποίες ορίζουν ότι μέλη του Επιμελητηρίου είναι υποχρεωτικά, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, που έχουν εμπορική δραστηριότητα στην περιφέρεια του Επιμελητηρίου, έχει προκαλέσει σύγχυση και ταλαιπωρία στα μέλη του Τ.Ε.Ε.

Τέλος, το Υπουργείο Εμπορίου, με την αρμόδια Διεύθυνσή του (Δ/νση Εμπορικών Οργανώσεων - Τμήμα Α') απάντησε σ' όλα αυτά: 1) ότι οι διπλωματούχοι μηχανικοί καθώς και οι εταιρείες οποιασδήποτε μορφής, που ασκούν τεχνικό επάγγελμα ή έχουν τεχνικής φύσεως δραστηριότητες, αφού είναι μέλη του Τ.Ε.Ε. δεν υπάγονται στα οικεία επιμελητήρια του Ν. 2081/1992 και κατά συνέπεια δεν τους αφορά η προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης για να θεωρήσουν βιβλία και στοιχεία στις αρμόδιες Α.Ο.Υ.. 2) ότι εάν ένας

μηχανικός είναι γραμμένος στο Τ.Ε.Ε., αλλά ασκεί δραστηριότητα σε άλλους τομείς, μη τεχνικής φύσης ή ασκεί κάποιο άλλο επάγγελμα υπό μορφή προσωπικής εταιρείας, Ο.Ε., Ε.Π.Ε. και Α.Ε., είναι αναπόφευκτο η δραστηριότητά του αυτή ή το επάγγελμα να αποτελέσουν αντικείμενο εγγραφής στα οικεία επιμελητήρια του νόμου 2081/1992. 3) ότι όλες οι εταιρείες (Α.Ε., Ε.Π.Ε. και προσωπικές), που ασκούν σύμφωνα με το καταστατικό τους, τεχνικό επάγγελμα, αναγγέλλουν υποχρεωτικά την επωνυμία τους στο ΤΕΕ επί ποινή προστίμου και μάλιστα οι Α.Ε. καταβάλλουν και ετήσια συνδρομή. Η αναγγελία λοιπόν αυτή, θεωρείται ένα είδος εγγραφής, πέραν του ότι το αντικείμενο των τεχνικών εταιρειών μπορεί να θεωρηθεί παρακολούθημα, όταν ο φορέας ή οι φορείς, δικαιοματικά εκ του νόμου, υπάγονται υποχρεωτικά στο Τ.Ε.Ε.

IV.- Εν όψει των προπαρατεθεισών διατάξεων και του ιστορικού της υποθέσεως, επί του υπό κρίση ερωτήματος συνάγονται τα ακόλουθα:

Κατά τον παλαιότερο νόμο περί Επιμελητηρίων 1089/1980, στο άρθρο 3 του οποίου και προσδιορίζοντο τα μέλη που υποχρεωτικώς είναι εγγραπτέα στα Επιμελητήρια, εξαιρούντο ρητά εκείνα εξ αυτών "...αν δυνάμει ειδικής διατάξεως νόμου, αποτελούσαν υποχρεωτικά μέλη ετέρου Ν.Π.Δ.Δ." Ο αμέσως προΐσχυον νόμος περί Επιμελητηρίων 1746/1988 στο άρθρο 1 αυτού και ο σήμερα ισχύον νόμος περί Επιμελητηρίων 2081/1992, στο άρθρο 1 παραγρ. 3 αυτού, όπου προσδιορίζονται τα μέλη των ανωτέρω Επιμελητηρίων, επαναλαμβάνοντας κατά βάση την ανωτέρω

διάταξη του προϊούσαντος αυτών νόμου 1089/1980, δεν περιέλαβαν την ρηθείσα ρητή επιφύλαξη, ότι εξαιρούνται της υποχρεωτικής σε αυτά εγγραφής, μέλη στέρου Ν.Π.Δ.Δ.

Η ρητή αυτή επιφύλαξη δεν επανελήφθη ως περιττή. Διότι αν ο ειδικός εκάστοτε νομοθέτης, θεσπίζει για ορισμένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα την υποχρεωτική αυτών συμμετοχή σε ορισμένο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου διάφορο των Επιμελητηρίων, με βάση το αντικείμενο της ασκούμενης υπό αυτών δραστηριότητας, η οποία χωρίς την ειδική αυτή πρόβλεψη, θα καθιστά τους φορείς αυτών υποχρεωτικά μέλη των Επιμελητηρίων, είναι ευνόητο ότι αποκλείει την υποχρεωτική εγγραφή αυτών και στο οικείο Επιμελητήριο, αφού η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι αντικείμενο καθ' ύλην αρμοδιότητας άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ιδίως περί του ζητήματος αυτού την αριθ. 24/1991 ατομική γνώμοδότηση του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εμπορίου.)

Περαιτέρω, από τις προαναφερθείσες διατάξεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 1 Ν.2081/1992 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων κ.λ.π." προκύπτει ότι κάθε νομικό πρόσωπο που ασκεί εμπορική δραστηριότητα κατά την καθιερωμένη έννοια του ισχύοντος Εμπορικού Νόμου, ήτοι κάμνει εμπορικές πράξεις, έχει την υποχρέωση να εγγράφεται στο Επιμελητήριο της έδρας του. Εξαίρεση από της εφαρμογής του κανόνα αυτού αποτελεί η υποχρεωτική εγγραφή του νομικού προσώπου σε άλλο επιμελητήριο ή άλλο δημόσιο φορέα, ήτοι σε άλλο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, όπως πρόβλεπε ο νόμος 1089/1980, όπως επίσης και όταν ο

νομοθέτης ρητώς εξαιρεί το νομικό πρόσωπο από της εγγραφής του στα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια.

Ειδικώς, οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και οι ανώνυμες εταιρείες, που έχουν εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 3190/1955 και 2190/1920, εγγράφονται υποχρεωτικά στα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, κατ' εφαρμογή της διατάξεως της παρ. 3 του άρθρου 1 του Νόμου 2081/92.

Τέλος, η έννοια της εγγραφής, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες κωδικοποιημένες διατάξεις, περί συστάσεως του Τεχνικού Επιμελητηρίου, συμπίπτει, προφανώς, με την έννοια του μέλους του Τεχνικού Επιμελητηρίου (άρθρ. 2 και 3 του Π.Δ. και 27-11/14-12-1926 για τα Τεχνικά Επιμελητήρια και άρθρ. 2 του ν. 1486/1984). Δηλαδή, η υποχρεωτική εγγραφή θα πρέπει να συνεπάγεται και την απονομή στο εγγραφόμενο νομικό πρόσωπο των δικαιωμάτων του μέλους του Επιμελητηρίου αυτού και αντίστοιχα και των υποχρεώσεων, που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή του μέλους. Κατά συνέπεια, η έννοια της αναγγελίας, που θεσπίζει ειδικώς η διάταξη του άρθρου 39 του Π.Δ. από 27-11/14-12-1926 για τα Τεχνικά Επιμελητήρια, είναι διαφορετική έννοια και δεν συμπίπτει με την ιδιότητα του μέλους, όπως συμπίπτει η υποχρεωτική εγγραφή. Δηλαδή η αναγγελία αυτή δεν συνοδεύεται με την παράλληλη απονομή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ιδίως προς τις τεχνικές εταιρείες και απασκονεί στον έλεγχο της ασκούμενης τεχνικής δραστηριότητας και την καθιέρωση στοιχείων δεοντολογίας, καθώς και την καταγραφή των τεχνικών

δυνάμεων της χώρας, γεγονός που ενισχύεται και από το ότι η σχετική διάταξη δεν αναφέρει την λέξη "εγγραφή" αλλά την λέξη "αναγγελία", ασφαλώς προς τον σκοπό του να αντιδιαστείλει την εγγραφή αυτών ως μελών, είτε τα προαναφερθέντα.

Ούτε ακόμη η καταβολή συνδρομής από τις Τεχνικές εταιρείες, δυνάμει της αριθ. Δ16ν/Π01/130/Γ 21 Φεβρ. - 8 Μαρτ. 1991 κοινής αποφ. Υπ. Οικονομικών Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, στο ΤΕΕ, (άρθρ. 35 Π.Δ. 14-12-1926) αναιρεί τα άνω εκτεθέντα, γιατί δεν μπορεί να προσδώσει στις εταιρείες αυτές την ιδιότητα του μέλους ΤΕΕ. Είναι δε προφανές ότι αφού κατά τον νόμο περί Τεχνικού Επιμελητηρίου είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες οι έννοιες της εγγραφής στο εν λόγω Επιμελητήριο και της ιδιότητας του μέλους αυτού, εάν ο νομοθέτης ήθελε να απονεμίσει την ιδιότητα του μέλους και στις περιπτώσεις αυτές του άρθρου 39 του απο 14-12-1926 Π. Δ/τος (αναγγελία) θα το όριζε ρητώς, όπως ρητώς έπραξε στις διατάξεις του άρθρου 2 και 3 του ίδιου Π.Δ/τος. Επομένως, οι τεχνικές εταιρείες, είτε είναι προσωπικές εταιρείες είτε κεφαλαιουχικές, οπλά αναγγέλλονται στο Τεχνικό Επιμελητήριο ενώ υποχρεωτικά εγγράφονται στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, διότι ασκούν εμπορική δραστηριότητα και διότι, όσον αφορά τις κεφαλαιουχικές, έχουν εκ του νόμου την εμπορική ιδιότητα.

V.- Συνεπώς, επί του υπό κρίση ερωτήματος προσήκει η απάντησις ότι οι τεχνικές εταιρείες που ασκούν αποδεδειγμένα εμπορική δραστηριότητα ή έχουν την εμπορική

ιδιότητα κατά το τυπικό κριτήριο, πρέπει να εγγράφονται υποχρεωτικά στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της έδρας τους, άσχετα από την αναγγελία της έναρξης των εργασιών τους στο Τεχνικό Επιμελητήριο, όπου δεν αποκτούν την ιδιότητα του μέλους, πράγμα που λαμβάνει χώραν στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της έδρας τους.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 31-5-1994

Ο Προεδρεύων του
Γ' Τμήματος Ν.Σ.Κ.
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Σταύρος Αργυρόπουλος

Ο Εισηγητής

Παρόντος Ν.Σ.Κ.

Πέτρος Τριανταφυλλίδης